

KFB § 31 Remiss. Bidragsöversyn fritid

Ärendenummer: RS 2023/639

Kultur- och fritidsberedningens förslag till regionstyrelsen

- Förslag till remissupplaga av ”Regler och riktlinjer för stöd på kultur- och fritidsområdet” godkänns.
- Utlysa möjlighet för aktörer på fritidsområdet och allmänheten att under perioden 2024-10-25 till 2024-11-30 inkomma med remissvar.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att genomföra en bidragsöversyn inom kultur- och fritidsområdet, med syfte att revidera gällande bidragsregler och skapa tydliga strukturer för arbetsprocesser och kvalitetssäkring. Den första delen av översynen fokuserade på kulturområdet. Nu presenteras ett förslag för fritidsområdet, vilket är tänkt att börja gälla från 1 januari 2026.

I arbetet med förslaget har en omvärldsanalys gjorts, där Gotlands nuvarande stöd jämfördes med fyra andra kommuner: Gävle, Karlskrona, Nyköping och Örnsköldsvik. Detta gav en tydligare bild av Gotlands stödsystem och inspiration för framtida utveckling. Dialoger med aktörer inom fritidsområdet har identifierat behov som sedan presenterades för bidragsöversynens politiska referensgrupp och kultur- och fritidsberedningen. Därefter fastställde regionstyrelseförvaltningen vad som behövde förändras.

Den politiska dialogen ledde till en målbild för ett nytt stödsystem, med fokus på jämlikhet, jämställdhet, tillgänglighet och en balans mellan bredd och spets. Region Gotlands rörelsemål, som syftar till att skapa förutsättningar för en timmes rörelse per dag för alla, har också varit en central del i utformningen. Målet är att rikta stöden mot aktivitet snarare än administrativ överbyggnad.

Under arbetet har 35 dialog- och informationsmöten hållits med olika intressenter, vilket resulterade i ett förslag till nytt bidragssystem. Förslaget omfattar tre huvudområden:

Anläggning

- Subventionerad hyra i Region Gotlands anläggningar och material.
- Stöd för drift av anläggning.
- Investeringsstöd.
- Stöd för hyreskostnader.

Verksamhet

- Aktivitets- och medlemsstöd.
- Resestöd.

Utveckling

- Utvecklingsprojekt.
- Arrangemang.
- Toppstöd för föreningar.
- Stipendier för unga.
- Fritidspris.

Flera förändringar föreslås, bland annat att driftsstödet standardiseras för alla föreningar som driver egna anläggningar. Att hyresstöd införs på liknande grunder som driftsstödet och att aktivitetsstödet breddas, särskilt för prioriterade målgrupper som pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Vidare föreslås att resestödet utökas till att inkludera stöd för medföljande ledare.

Stödet till utvecklingsprojekt föreslås bli permanent och nuvarande representationsstöd föreslås omvandlas till toppstöd, som baseras på antalet elitaktiva i föreningen och öppnas upp för individuella idrottare. Ett nytt stipendium för unga, avsett för individuell utveckling, föreslås introduceras.

Distriktsstöden föreslås avskaffas till förmån för ökat aktivitets- och medlemsstöd och stödet till Funkisam föreslås tas bort för att göra det nya stödsystemet mer transparent och rättvist. Funkisam utför en fortsatt viktig roll för Region Gotland och utför ett viktigt uppdrag. Diskussioner pågår inom Region Gotland för att se hur Funkisam fortsatt ska kunna stöttas. Diskussioner pågår också om hur stödet till sociala föreningar ska utformas. Stöd till studieförbund kommer att behandlas separat och presenteras senare. Alla dessa förslag presenteras innan beslut om nytt bidragssystem i början på 2025.

Förslaget till det nya stödsystemet föreslås gå på remiss omedelbart, med remissperioden från 25 oktober till 30 november 2024.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att förslaget till nytt stödsystem på fritidsområdet bidrar till ökad måluppfyllelse gällande de mål kring rörelse och aktivitet som är framtagna inom Vårt Gotland 2040, fritidsplan och nämndmål gällande rörelse och aktivitet. Genom att ge större incitament till föreningar att öka sin verksamhet genom ökat stöd. Bedömer förvaltningen ett stödsystem som premierar aktivitet istället för administrativ överbyggnad och som ger alla prioriterade målgrupper samma aktivitetsstöd. Det skapar goda möjligheter att stärka föreningsstrukturen och engagemanget i de ideella föreningarna.

Det nya stödsystemet skapar också likvärdighet och transparens kring driftstödet till de föreningsdrivna anläggningarna, i och med detta bedömer förvaltningen att statsstödsreglerna efterföljs på ett bättre sätt än tidigare.

Detta samt införandet av hyresstöd bedöms ge bättre förutsättningar för en god infrastruktur av fritidsanläggningar på Gotland.

Som helhet är förvaltningens bedömning att förslaget till stödsystem motsvarar de behov som fritidsaktörerna har lyft, målsättningen med bidragsöversynen och det politiska önskade läget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att i och med den föreslagna omgörningen av stödsystemet blir stöden mer transparanta, tydliga och likvärdiga. Det blir en större tydlighet i av vad som är stödberättigat och på vilka nivåer som stöd kan erhållas. På det hela mer överskådligt stöd enligt förvaltningens bedömning

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en omgörning av stödsystemet kommer slå olika mot olika föreningar och verksamheter. Överlag är det nya systemet mer riktat mot aktivitet, så det föreningar med stor aktivitet kommer att få en större ersättning. Samtidigt är stödet för drift av anläggning enbart på fasta kostnader, vilket säkerställer en infrastruktur av anläggningar på Gotland och en förening som driver en anläggning kommer inte vara utsatta efter några år med lite mindre verksamhet. Förvaltningen har den samlade bedömningen att utfallet blir mer rättvist med ett nytt system. För att uppnå full utväxling och realisering av det nya bidragssystemet kommer en budgetökning att krävas. Det kommer upp till budgetberedningen 2025 för beslut.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att barn och ungdomar, i åldern är en prioriterad målgrupp i den aktuella fritidsplanen och således även i bidragsöversynen. De andra prioriterade målgrupperna är personer 65+ och personer med funktionsnedsättning. Dessa grupper prioriteras i stödgivningen överlag på olika sätt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att de grunder som finns för prioriterade målgrupper är de som det redogörs för i rubrik 3. Inga andra prioriterade grupper eller undergrupper finns.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att med ett nytt stödsystem säkras infrastrukturen av anläggning landsbygden på ett mer hållbart sett, detta då ersättningen mer tydligt utgår från faktiska kostnader.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att om idrottsanläggningar på landsbygden inte skulle säkras långsiktigt, finns risken för ett ökat resande för att kunna utöva idrott både för barn och unga, men även vuxna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Skrivelse ”Synpunkter till Region Gotland om bidragssystem”, Gotlands bildningsförbund, daterad 2024-08-20

Regler för stöd inom fritidsområdet, daterad 2024-09-12

Riktlinjer för stöd inom fritidsområdet, daterad 2024-09-12

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-22